

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

АРАНЖУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МУЗИКИ
ДЛЯ АКОРДЕОНА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ВИКОНАВСТВА
(СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «АКОРДЕОН»)
СПЕЦКУРС

Кравчука Василя Анатолійовича
здобувача ступеня доктора мистецтва
кафедри баяна та акордеона

Творчий керівник –
народна артистка України, професор

Черказова Євгенія Іванівна
Науковий консультант –
кандидат мистецтвознавства, доцент

Гончаров Анатолій Олександрович

Київ – 2025

ПЛАН

1. Транскрипція та її різновиди
2. Специфіка жанровості аранжування та перекладень у творчій активності акордеоніста
3. Мистецтвознавчий та методичний аспекти перекладень романтичних творів К. Сен-Санса, Ф. Шуберта, А. Дворжака, Ж. Бізе, Ф. Мендельсона, Ф. Ліста, К. Вебера
4. Список використаної літератури

I. ТРАНСКРИПЦІЯ ТА ЇЇ РІЗНОВИДИ

1. Становлення та особливості розвитку транскрипції в камерно-інструментальному виконавстві.

- а) Історія розвитку мистецтва транскрипції.
- б) Особливості транскрипцій скрипкових творів Й. Баха, наближення до діапазону клавіра.
- в) Внесок у становлення та розвиток транскрипції Ф. Ліста. Набуття транскрипцією статусу творчої інтерпретації.
- г) Новітність змісту транскрипції-перекладення.
- д) Розкриття функцій та сутності транскрипції як відображення основних тенденцій в історії розвитку музичного виконавського мистецтва.
- е) Технологічний вплив ускладнення музичних інструментів на процес удосконалення виконавсько-інтерпретаторських результатів транскрипції.
- ж) Збагачення виразових можливостей художньо-інтерпретаторських знахідок транскрипторів.
- з) Роль прояву унікальних здібностей визначних музикантів у збагаченні музичного змісту перекладень та аранжувань.

2. Перекладення та аранжування як різновиди музично-узагальненого розуміння транскрипції

- а) Художньо-виконавське перекладення як невід'ємна складова музичного репертуару виконавців на народних інструментах.
- б) Еволюційний погляд на сприйняття баяна і акордеона композиторами та слухачами, професійно-академічними й сольнo-віртуозними музичними інструментами.
- в) Теоретичний та практичний сенс перекладення.
- г) Специфіка та особливості змісту аранжування.
- д) Інтонаційно-сміслова та емоційно яскрава актуалізація творчої інтерпретації музичного твору.
- е) Власна манера інтерпретаторської діяльності акордеоніста-виконавця.

II СПЕЦИФІКА ЖАНРОВОСТІ АРАНЖУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДЕНЬ У ТВОРЧІЙ АКТИВНОСТІ АКОРДЕОНІСТА

1. Жанрово-стильові особливості аранжування та перекладень камерно-інструментальної музики для акордеона

- а) Розкриття музично-виконавського потенціалу інструмента (акордеон, баян).
- б) Співтворча композиторсько-виконавська діяльність музиканта-виконавця (аранжування, перекладення).
- в) Аксіологія застосування транскрипційного матеріалу з репертуару інших музичних інструментів (фортепіано, скрипка, віолончель, ін.).
- г) Розкриття жанрового розмаїття в перекладеннях та аранжуваннях для акордеона.
- д) Активізація теоретичного усвідомлення трансформації змісту та характеру перекладення й аранжування.
- е) Представлення романтично-стильової концепції в контексті концертно-виконавської майстерності акордеоніста.
- ж) Жанрові характеристики музичних творів: Концерту, Рапсодії, Варіацій, Танцю, Маршу.

2. Академічний напрям сучасної творчої виконавської активності акордеоніста

- а) Набуття акордеоном професійно-академічного статусу.
- б) Академічний напрям сучасної творчої виконавської активності акордеоніста.
- в) Сутність академізації створення репертуару виконавця-акордеоніста.
- г) Проектне визначення академізації в сучасному виконавстві акордеоніста.
- д) Культурологічний сенс традиції в контексті створення перекладень та аранжувань.
- е) Варіативність творчої унікальності виконавця-акордеоніста.

III. МИСТЕЦТВОЗНАВЧИЙ ТА МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДЕНЬ РОМАНТИЧНИХ ТВОРІВ К. СЕН-САНСА, Ф. ШУБЕРТА, А. ДВОРЖАКА, Ж. БІЗЕ, Ф. МЕНДЕЛЬСОНА, Ф. ЛІСТА, К. ВЕБЕРА

1. *Жанрові особливості в романтично-стильовій концепції різних композиторів (Концерт, Варіації, Танець, Марш)*

а) Романтично-стильова концепція аранжувань та перекладень академічної музики для акордеона в контексті сучасного виконавства.

б) Стилiстичні вподобання романтичної музики К. Сен-Санса, Ф. Мендельсона, К. Вебера, Ф. Шуберта, А. Дворжака, Ж. Бізе, Ф. Ліста.

в) Інтерпретаторські погляди видатних музикантів акордеоністів.

г) Жанрові характеристики обраних для перекладення та аранжування творів:

- Виконавська довершеність та віртуозність Концерту,
- Мінливість та інтонаційна оригінальність Варіацій,
- Різноманітність і ритмічна характерність Танцю,
- Конкретність та точність жанрового визначення Маршу.

2. *Специфіка авторського аранжування та перекладення творів для концертного виконання на акордеоні*

а) Інтерпретаційна унікальність художньо-технічної виконавської активності та музично-інструментального мислення автора аранжувань та перекладень для акордеона.

б) Збагачення репертуару сучасного виконавця академічної музики власними зразками перекладень та аранжувань.

в) Професійність підходу акордеоніста-перекладача та аранжувальника до створення неповторних прикладів репертуарного доробку.

г) Авторські підходи та засоби створення аранжувань та перекладень музичних творів для акордеона.

л) Унікальність принципових положень методики створення та виконання представлених аранжувань та перекладень.

IV. Список використаної літератури

1. Альзубейді Альгейс. Історико-теоретичні основи музично-композиторської творчості: історіографія і реальність. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П Драгоманова. *Серія 16*. Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: зб. наук. праць. Вип. 28(38). Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. С. 66-70.
2. Альзубейді Альгейс. Формування навичок музично-композиторської творчості у майбутніх учителів музики. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2017. № 2 (66). 344 с. С. 11-20. URL : <https://doi.10.24139/2312-5993/2017.02/011-020>
3. Андрейко О.І. Виконавська культура скрипаля: теорія та методика формування: монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2013. 298 с.
4. Андрійчук П. Використання народних інструментів у сучасній українській музичній культурі. Молодий вчений. № 7(47), 2017. С. 59-62.
5. Апатський В. Теорія виконавства і методика навчання гри на духових інструментах. К., 1994; Віхи історії духового виконавства в Україні // Музичне виконавство. К., 1999. Вип. 1.
6. Апатський В. Основні праці. Деякі проблеми сучасного виконавства на духових інструментах // УМ. 1969. Вип. 4.
7. Бензюк О., Душний А., Заєць В. Методологічні засади формування української народно-інструментальної виконавської школи. Актуальні питання гуманітарної науки. Серія: Мистецтвознавство. Вип. 48, Т.1, 2022, 51–57.
8. Бовканюк П., Дудай М. (2022). Художній переклад у музиці як фактор академізації народних інструментів. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 3-15.
9. Бондарчук В. Історія народно-інструментального виконавства в Україні: навч. посібник; До 100-річчя Національної музичної академії

України імені П. І. Чайковського. К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013. 193 с.

10. Борисенко М. Жанр транскрипції в системі індивідуального композиторського стилю : автореф. дис. ... канд. мистецтв. Х. : ХДУМ, 2005. 17 с.

11. Брилін Е. Б. Формування навичок композиторської творчості у студентів музично-педагогічних факультетів : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.02; Київ. нац. ун-т культури і мистец. К., 2002. 19 с.

12. Булда М. Професійне становлення та розвиток виконавської творчості вітчизняних і зарубіжних естрадно-джазових акордеоністів-баяністів 1920–1940 років. [Електронний ресурс]: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpu/Myst/2008_14/statti/Bulda.pdf

13. Воевідко Л.М. Українські музично-виконавські традиції : навч. посібник. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин Я.І. 2013. 148 с.

14. Гафич М. Акордеон і мистецька освіта у Франції: розвиток академічних традицій виконання, 2023.

15. Гафич М. В.Зубицький. Концертна партита №2 в стилі джазової імпровізації:порівняльний аналіз авторського виконання і версії Фредеріка Дешампа, 2023

16. Гафич М. Сучасна акордеонна практика Франції та Італії у контексті класичних традицій виконання, 2023.

17. Гофман Ернст Теодор Амадей. Золотий горнець. Вибрані твори /переклад з нім. С. Сакидон та ін. Київ : Дніпро, 1968. 304 с.

18. Гончаров О. Етюди : навчальний посібник для учнів класу баяна/акордеона мистецьких шкіл / уклад О.І. Гончаров. Ч. 1. Харків : ОНМЦПК, 2021. 77 с.

19. Давидов М. А. Виконавське музикознавство: енциклопедичний довідник. Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. 400 с.

20. Давидов М. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяна. К. : Музична Україна, 1977. 120 с.

21. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : навч. посіб. для вищих муз. навч. закладів. К. : Музична Україна, 1997. 240 с.

22. Давидов М.А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): [монографія]. КНМА ім. П.І. Чайковського. 2005. 420 с.

23. Дмитрук І. І. Жанр перекладу та його різновиди в сучасному бандурному мистецтві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» . Львів, 2009. 19 с.

24. Дорохін В.Г. Методологічні засади виконавської організації музичної тканини на баяні (акордеоні): навч. пос. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 8 с.

25. Душний А. Наукові пріоритети баянно-акордеонного мистецтва в контексті української академічної школи гри на народних інструментах. Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки: зб. наук. праць / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Вип. 7 (18). С. 75-82.

26. Душний А. До питання наукового осмислення української школи баянно-акордеонного мистецтва. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2012. С. 73–82.

27. Енциклопедія сучасної України. URL : <https://esu.com.ua/article>

28. Єргієв І. Український «модерн-баян» як феномен світового мистецтва: автореф. дис. ... канд. мистецтв: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 2006. 21 с.

29. Жайворонок Н. Музичне виконавство як феномен музичної культури: автореф. дис. канд. мистецтвознавства. К. : 2007, С. 14-16.

30. Жанр. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 слів і словосполучень / ред. рада Л. І. Шевченко (ред.) та ін. Київ : Арій, 2008. С. 247.

31. Жарков О. Художній переклад у музиці: проблеми і рішення: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. Київ, 1994. 18 с.
32. Загайкевич А. Українська електронна музика : практика дослідження. Музика в інформаційному суспільстві : зб. наук. стат. К., 2008. С. 39–62.
33. Заєць В. Інтелектуалізація виконавського процесу як пріоритетний напрям українського баянного мистецтва. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2013. №1. С. 60–65.
- Іванов Є.О. Акордеонно-Баянне мистецтво України. Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. К., 1999. Вип.1. С. 25-37.
34. Іванов Є. Академічне баянно-акордеонне мистецтво в Україні (історичний аспект): автореф. дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 1995. 17 с.
35. Іванов Є. О. Гармоніки, баяни, акордеони (духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України XIX – XX ст.): навч. посіб. [для вищ.закл. м-в і осв.]. Суми: СумДПУ, 2002. 70 с.
36. Кашкадамова Н.Б. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано) XIV–XVIII ст. [Текст] : навч. посібник. для студ. музичних вузів. Тернопіль: СМП «Астон», 1998. 299 с.
37. Кашкадамова, Н. Фортепіанне мистецтво у Львові : Статті. Рецензії. Матеріали. Тернопіль : СМП «Астон», 2001. 400 с.
38. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина XX століття): автореф. дис. ... канд. мистецтв.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво», 2005. 20 с.
39. Князєв В. Ф. Теоретичні основи виконавської підготовки баяніста-акордеоніста: навч.-метод. пос. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2011. 216 с.

40. Коновалова І. Феноменологія музичної обробки (на матеріалі хорових творів українських композиторів XIX–XX ст.) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17. 00.01. Х., 2007. 314 с.

41. Котляревська О. Варіативний потенціал музичного твору: Культурологічний аспект інтерпретування : дис. ... канд. мистецтвознавства, 1996.

42. Кравчук В.А. Транскрипція в контексті камерно-інструментального виконавства. Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової. Музичне мистецтво і культура. 2023, вип. 37. С. 293-305 URL: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2023-37-21>

43. Кравчук Василь. Жанрово-стильове спрямування перекладень фортепіанних романтичних п'єс у творчо-виконавській діяльності акордеоністів. Fine art and Culture Studies. Видавничий дім «Гельветика», Вип. 6. 2024, С. 39-44. URL : <https://doi.org/10.32782/facs-2024-6-6>

44. Крицький В. Формування уміння художньої інтерпретації студентів музичних факультетів педагогічних закладів вищої освіти : дис. ... канд. пед. наук. К., 1999.

45. Лисіна Н.І. Виконавська діяльність Людвіга ван Бетховена в контексті розвитку фортепіанного мистецтва початку XIX століття. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : Зб. наук. праць. Вип. 3(8). К. : НПУ, 2006. 144 с. С. 122-125.

46. Лисіна Н.І., Тітович В.І. Клавірна музика Ренесансу і Бароко: видатні європейські музиканти. Історичні, теоретичні та методичні аспекти: [монографія]. К. : УДУ ім. Михайла Драгоманова, 2023. 496 с.

47. Луганська К. М. Музична освіта. Історія української музики. Київ : Наук. думка, 1989. Т.2 : Друга полов. XIX ст. С. 380–395.

48. Ма Сіньюань, Н. Гуральник. Емоційно-стильове відчуття музики композиторів-романтиків у здобувачів вищої освіти: історико-методологічні

та теоретико-методичні аспекти формування у процесі фортепіанної підготовки. Київ : ФОП Цьома С.П., 2023. 210 с.

49. Марченко В. Історико-культурні виміри еволюції акордеонного мистецтва в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства (д-ра філос.) : 26.00.01. К., 2017. 211 с.

50. Марченко В. В. Еволюція акордеонного мистецтва : історичний аспект. Культура і сучасність : альманах, № 2. К. : Міленіум, 2014. С. 142–147.

51. Марченко В. В. Тенденції розвитку акордеонного виконавського мистецтва України. Культура і сучасність : альманах, № 1. К. : Міленіум, 2016. С. 111–115.

52. Марченко В. В. Утвердження статусу акордеона як професійного інструмента у сольному й ансамблево-оркестровому виконавстві у 1950-1970 рр. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : зб. наук. праць, вип. Рівне : РДГУ, 2015. С. 43–48.

53. Микитюк О. Становлення та розвиток акордеонно-баянної освіти Буковини у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття» у міжвузівському збірнику наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Актуальні питання гуманітарних наук» (2021. Вип. 38. Том 2. С. 72 -78.

54. Микитюк О. Початкова освіта у сфері акордеонно-баянного мистецтва Буковини: історія та перспективи» (Слобожанські мистецькі студії, випуск 2 (05), 2024).

55. Микитюк О. Методика виховання творчого потенціалу акордеоніста (баяніста) в педагогічній діяльності Семена Козлова» (Fine Art and Culture Studies, 3, 43–49).

56. Микитюк О. Етнокультурні та фольклорні впливи на розвиток акордеонно-баянного мистецтва Буковини» («KELM (Knowledge, Education, Law, Management)» № 7(67), 2024)

57. Мозгальова Н.Г. Теорія та методика інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики: Монографія. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2011, 488 с.

58. Москаленко В. Творчий аспект музичної інтерпретації (до проблеми аналізу): Дослідження К. : Вид-во Київської державної консерваторії, 1996.

59. Москаленко В.Г. Теоретичний та методичний аспекти музичної інтерпретації : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 1994. 25 с.

60. Мотузок Д. Історія та сучасність класу акордеона Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Виконавське музикознавство академічного народно-інструментального мистецтва України : матеріали Всеукр. наук-практ. конф. Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2015. С. 214–220.

61. Муха А. Процес композиторської творчості (проблеми та шляхи дослідження). Київ : Музична Україна, 1979. 271 с.

62. Охманюк В. Ф. Творчість Володимира Зубицького в сучасному конкурсному репертуарі. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Рівне, 2016. Вип. 22. 165–169 с.

63. Освітній інтернет-навігатор. Науково-методичний інтернет-журнал. Сучасне аранжування класичних творів. URL : <https://oin.in.ua/aranzhuvannya-klasychnyh-tvoriv>

64. Плющенко М. Темброво-фактурна специфіка транскрипцій за участю баяна чи акордеона композиторів Харкова кінця XX–початку XXI століття : дис. ... канд. мистецтвознав. Харків, 2021. 290 с.

65. Полатайко О.М. Художня інтерпретація як теоретична основа педагогічного аналізу твору мистецтва. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : Збірник наукових праць. Вип. 3(8). К. : НПУ, 2006. 144 с. С. 23-27.

66. Приндюк О. Прорив української баянно-акордеонної школи. Українська музична газета № 2(88). квітень-червень, 2013.

67. Пясковський, І.Б. (1989). До проблеми історико-стильової еволюції музичного мислення. Музичне мислення: сутність, категорії, аспекти дослідження: зб. ст. Київ : Музична Україна, 141–152.

68. Радко Ю.І. Стильова еволюція жанру баянної сонати у східнослов'янському інструментальному мистецтві другої половини ХХ-початку ХХІ століть. Львів, 2019. 22 с.

69. Різоль М. І. Слово про вчителя. Академічне народно-інструментальне мистецтво в Україні ХХ–ХХІ століть. К., 2003. С. 10–14.

70. Романтизм. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 слів і словосполучень / ред. рада Л. І. Шевченко (ред.) та ін. Київ : Арій, 2008. С. 538.

71. Самітов В. Специфіка інтерпретаційного мислення музиканта-виконавця (психофізіологічний аспект) : монографія. Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. К. : ДАКККиМ, 2007. 200 с.

72. Семешко А. А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть [довідник]. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 244 с.

73. Скобун А., Завалко К. Значення перекладень та транскрипцій у вдосконаленні виконавської майстерності акордеоністів – майбутніх учителів музики. Проблеми сучасної мистецької освіти : Матер. Звітної-наукової конференції студентів факультетів мистецтв імені Анатолія Авдієвського. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова . 2017. 436 с. Вип. 11. С. 302-308.

74. Спеціальний клас акордеона. Програма для музичних вузів з фаху «Народні інструменти» [укладач Є Черказова]. К.: РМКНЗ, 1995.

75. Сташевський А.Я. Сучасна українська музика для баяна : виражальні засоби, композиційні технології, інструментальний стиль : монографія. Луганськ: Янтар, 2013. 328 с.

76. Стель. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 слів і словосполучень / ред. рада Л. І. Шевченко (ред.) та ін. Київ : Арій, 2008. С. 578.

77. Сунь І Нінь, Падалка Г. Підготовка майбутніх учителів музики до адаптованого перекладення оперно-симфонічних творів. Проблеми сучасної мистецької освіти : Матер. Звітно-наукової конференції студентів факультетів мистецтв імені Анатолія Авдієвського. К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова . 2017. 436 с. Вип. 11. С. 143-146.

78. Схаб Н. Методика навчання гри на інструменті (баян, акордеон) : навч.-метод. посіб. Терноп. мистец. фаховий коледж ім. С. Крушельницької. Тернопіль : Шпак В. Б., 2021. 323 с.

79. Термінологічний словник з культурології /авт.-уклад. Н.Ю. Больша, Н.І. Єфімчук. К. : МАУП, 2004, 144 с.

80. Тимофєєв В. Український радянський фортепіанний концерт. К., 1972; Транскрипція. Словопедія. Музичні терміни. URL : <http://slovopedia.org.ua/58/53410/388179.html>

81. Тучинська, Т. (2015). Про науковий метод І.Б. Пясковського. Київське музикознавство. Теоретичні проблеми мистецтвознавства у дзеркалі культурології, 51, 62-78.

82. Черепанін М. Естрадний олімп акордеона : монографія. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2008. 256 с.

83. Черказова Є. І. Академічний репертуар акордеоніста. К. : Методичний кабінет Міністерства культури і мистецтв України, 2004. Вип. 1. 88 с.

84. Черноіваненко А. Академічне музично-інструментальне мистецтво як предмет музикознавчої системології. Одеса: Видавничий Дім «Гельветика», 2021. 704 с.

85. Шевченко Л. Академічний. Академізм. Академія, Академік. Академіст. Новий словник іншомовних слів. 2008, с. 25.

86. Шевченко, Л. І. (ред.) (2008). Жанр. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 сл. і словосполучень (с. 247). Київ: Арій.
87. Шевченко, Л. І. (ред.) (2008). Імпровізація. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 сл. і словосполучень (с. 258). Київ: Арій.
88. Шевченко, Л. І. (ред.) (2008). Інтерпретація. Новий словник іншомовних слів: близько 40 000 сл. і словосполучень (с. 267). Київ: Арій.
89. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю : навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. с. 368.
90. Щолокова, О.П. (2005). Сутність і термінологічна характеристика інтерпретаційного процесу в умовах художньо-педагогічної діяльності. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти, 2(7), 9-14.
91. Юсипей Р. Вільний злет. Кілька штрихів до портрета акордеоністки Євгенії Черказової / Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. С. 318-320.
92. Юцевич, Ю.Є. (2003). Транскрипція. Музика. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 352 с.
93. Яницький Т. Теоретичні засади художнього перекладення музичних творів для бандури: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. Київ, 2020. 20 с.
94. Billard F. Roussin D. Histoires de l'Accordéon. Climats éditions. I.N.A., 1991.488 p.
95. Brégant M. Quel(s) accordéon(s) pour l'institution ?, Memoire de fin d'etudés, CNSMD de Lyon, 2011, 115 p.
96. Carl Ferdinand Pohl: Fux, Johann Joseph// Allgemeine Deutsche Biographie (ADB). — Bd. 8. — Leipzig: Duncker & Humblot, 1878. — P. 272—275.
97. Cherkasova E. Il repertorio della fisarmonica classica. Trascrizioni per fisarmonica classica. Physa : Edizioni musicali, 2007. 80 p.

98. Confédération Internationale des Accordéonistes. Accordions Worldwide : веб- сайт. URL : <https://www.accordions.com>

99. Coupe M. Confédération Internationale des Accordéonistes : веб-сайт
Dodd C. H. Dynamics of Intercultural Communication. Boston : McGraw-Hill, 2000. 289 p. URL : https://www.accordions.com/cia/champ_snc.php

100. Gartmann T. Berio's Sequenza XIII (Chanson) for Accordion. In J. Halfyard (Ed.). Halfyard J. Berio's Sequenzas: Essays on Performance, Composition and Analysis. England: Ashgate Publishing Limited. 2007. 209 p.

101. Higgins K.M. The music between us : is music a universal language? Chicago : Chicago University Press, 2012. URL : <https://www.amazon.com/Musicbetween-Us-Universal-Language-book/dp/B008061V0E>

102. Kirkman A. The cultural life of the early polyphonic Mass: medieval context to modern revival. Cambridge: Cambridge University Press, 2010, P.27-28.

103. Krumm Ph. L'accordéon quelle histoire. Editions Parigramme, Paris, 25 octobre 2012.

104. Lavaud P. L'accordéon diatonique des salons mondains aux bals populaires, 1829-2014. Éditions Confluences, 2014. ISBN-10 : 2355271534. 599 p.

105. Lefebvre N. Marcel Landowski : une politique fondatrice de l'enseignement musical. Enseigner la musique n.12, cahiers de recherche du Cefedem Rhône-Alpes et du CNSMD. Lyon, 2014. 112 p.

106. Lewis R. D. When Cultures Collide. Boston, London : Nicholas Brealey International, 2006. 599 p.

107. Luciano Berio. Centro Studi. 2009. Biography. [online] Available <http://www.luciano.berio.org/en/node/1154>

108. Modern Accordion Perspectives. Articlés and interviews about classical accordion literature, pedagogy and its professional and artistic perspectives / edited by Claudio Jacomucci, 2013. № 1. 88 p. URL :

http://www.modernaccordionperspectives.com/Publications_files/MODERNACCORDIONPERSPECTIVES_1.pdf

109. Monichon P. L'Accordeon. Lausanne : Van de Velde–Payot, 1985. 144 p.
110. Monichon P. Juan A. L'accordeon, Saint-Amand-Montrond, Editions, Cyrill Demian, 2012. 108 p.
111. Maurice B. «Qu'est-ce que le bayan? Enseignez-vous le bayan ou l'accordeon?Decrivez-nous votre bayan... » in La lettre du musicien, n 330, 2006, 65 p.
112. Ministère de la culture et de la communication, Schéma national d'orientation pédagogique De l'enseignement initial de la musique, avril 2008, 24 p.
113. Péan P. L'accordéon de mon père. Fayard, 2006. 322 p.
114. Schneider C. L'enseignement de la culture musicale dans les conservatoires, Paris, Ed. Cité de la musique, département de pédagogie et documentations musicales, 2000. 53 p.
115. Smits van Waesberghe J.M. Guido of Arezzo and musical improvisation : Musica Disciplina V (1951), pp. 55–63.